

<https://shm.to/ozpmu>

Rozšířený podklad Osoby se zdravotním postižením a mimořádné události pro seminář OO

Michal Rada, ÚOROO

Březen 2025

Určeno původně pro seminář ochrany obyvatelstva UOROO

Šířeno pod otevřenou licencí, lze libovolně použít a upravovat

Poznámka: Zde jsou záměrně některé věci zjednodušeny a zjednodušeny, to je záměrné. Podklad je určen pro neodborníky, je vhodné pokračovat ve vzdělávání v této oblasti.

<https://shm.to/skolydigi>

Na této adrese budou k dispozici postupně vytvářené další podklady, proto je dobré si ji uložit. Už teď tam najdete něco navíc.

Skupiny osob se specifickými potřebami

- Osoby příliš spjaté se svým domovem nebo konkrétním místem
- Senioři
- Osoby se zdravotním postižením
- Rodiny s OZP
- Těhotné ženy
- Rodiny s velkým počtem dětí
- Pěstounské rodiny s více dětmi

OZP obecně

Kolik je OZP? Není jednoduchá odpověď. Mezi 10-25 procenty. Jde o status OZP, ale také o konkrétní stav člověka

OSP a OZP

- Osoby se zdravotním postižením
- Osoby se sníženou schopností pohybu a orientace

- Osoby se specifickými potřebami (větší širší skupina)

Nezapomínat na příbuzné a blízké OZP a pečující osoby

Druhy OZP

Pro lepší pochopení si pojďme OZP rozdělit dle typu jejich postižení a znevýhodnění:

- Zrakové postižení: Od lidí s poruchou zaostření, přes barvoslepost, až po úplně nevidomé
- Sluchové postižení: Od lidí neslyšících určité frekvence až po zcela neslyšící, mnohdy také kombinace s omezením řeči
- Pohybově postižené: od lidí s chybějící končetinou, přes osoby na vozíku, až po lidi schopné chůze jen s pomůckami
- Duševně a mentálně postižené: Různorodá skupina, včetně lidí s poruchou autistického spektra
- Kombinované postižení: Je docela častým jevem, kombinuje více typů a bohužel i udává více specifických potřeb

Bariéry OZP

Rozlišujeme následující druhy bariér u osob se zdravotním postižením. Pro správnou pomoc a podporu je dobré je všechny vnímat a pochopit jejich dopad.

- Fyzické bariéry: Bariéry prostoru a prostředí (schody, točité dveře, hůře přístupná místa)
 - Příklad: Bariérové prostředí, bariérová doprava, ne-nízkopodlažní dopravní prostředky, schody bez rampy, nepřístupné či polopřístupné budovy, pracoviště pro styk s klientem jež nejsou bezbariérová, nedostatek informací o bariérovosti či bezbariérovosti, špatně umístěné prvky přivolání asistence pro vozíčkáře, turnikety
 - Náprava: striktní dodržování předpisů k bezbariérovosti a Úmluvy OZP, mapování bariérovosti budov a prostředí, vysoká kontrola ze strany stavebního úřadu, striktní dodržování § 93 ZZVZ
- Sociální bariéry: Bariéry v sociálním uplatnění a ve znalostech sociálního prostředí a systému (neznalost práv, pocit obtěžování, nízká úroveň asertivity)
- Informační bariéry: Nedostatek informací a nebo prezentace informací nepřístupnou formou (neznalost služeb, nepřístupné weby a dokumenty, absence výkladů a dobrých metodik, neuplatňování ETR)
 - Příklad: Nepřístupné webové stránky, mobilní aplikace a dokumenty, výmluvy a mechanismy údajné zátěže, nerespektování principů přístupnosti informací, složité a nesrozumitelné dokumenty a metodiky, nejsou k dispozici základní informace ve znakovém jazyce, nerespektování a neprovádění práv ze zákona 155/1998 a zákona 99/2019
- Komunikační bariéry: Nedostatek komunikačních prostředků, složitá či dokonce nemožná komunikace s vnějším světem (nedostatek komunikační asertivity, komunikace s neslyšícími, složitě či obtěžující způsoby komunikace)
 - Příklad: Zejména u neslyšících osob nerespektování a neprovádění práv ze zákona 155/1998 a zákona 99/2019, nesprávná a nepřipravená komunikace s OZP, domněnky arogance ze strany OZP, odrazování od služby úředníkem, nedostatečná a neúplná informace při komunikaci, nesprávný komunikační systém

- Znalostní bariéry: Nedostatek znalostí o svých právech, pocit znalostní méněcennosti, neznalost práva a nemožnost si ho osvojit (absence právních a lidských výkladů, absence metodik, složitý právní systém a nevýhodné postavení v něm, neznalost práv klienta a třeba i spotřebitele, nemožnost chápat složitější sdělení)
- Ekonomické bariéry: Nižší příjmy, snížená koupěschopnost a kupní síla, nedosáhnutí na určité prostředky (drahé služby, drahé pomůcky, nemožnost dlouhodobého finančního polštáře)

A jak jsou tyto bariéry významné pro oblast OO a mimořádných událostí?

- Fyzické bariéry jsou nejvíce viditelné a to zejména u osob na vozíku, osob se sníženou schopností pohybu, ale třeba i u nevidomých, kteří by se při MU neměly pohybovat sami bez průvodce
- Informační a sociální bariéry se týkají informovanost, plnění pokynů a přehledu o situaci a následcích. Jsou problematické hlavně u sluchově postižených a do značné míry i u zrakově postižených

OZP a MU, kdy a co...

- Prevence a informovanost
 - Jako součást vzdělávání i vůči OZP
 - Nejen školy, ale třeba i domovy seniorů, sociální služby, spolky apod
 - Všechny informace prezentovat přístupnou formou
 - Povědomí o konkrétních věcech a postupech
 - Povědomí o evidenci nahlášených OZP u HZS
- Před mimořádnou událostí
 - Správné a úplné informace
 - Prevenci směřovat nejen na OZP, ale třeba i na pečující osoby
 - Evidence OZP u krajského HZS (§ 38 zákona 320/2015)
- Při mimořádné události
 - Využívat speciální postupy při komunikaci s OZP dle druhu, ale v rozumné míře
 - Speciální postupy v rámci psychologické a psychosociální pomoci
 - Specifické postupy a chování při evakuaci, shromažďování a při opuštění bydlení
 - Nejdůležitější je vůbec vědět, že někdo takový u zásahu je a jak je postižen
- Po mimořádné události
 - Navazující pomoc a péče - sociální služby a psychologická pomoc
- Vzdělání a předávání zkušeností
- Co nám obecně, jak mezi dobrovolnými tak i profesionálními hasiči a dalšími složkami IZS chybí, je právě speciální edukace a předání zkušeností (nejen v téhle oblasti)
- Proto se touto oblastí SHČMS zabývá a bude zabývat

OZP a MU, kdo a co

- Orgány ochrany obyvatelstva
- Školy a vzdělávací zařízení
- Zasahující
- Psychologická pomoc
- Preventivně výchovní pracovníci
- Ti, kdo rozhodují a sestavují plány a metodiky

Není MU jako MU

Zatímco my vnímáme mimořádnou událost v rámci OO spíš dle krizové legislativy, OZP mají úplně jiné vnímání

- Požár: Nemusí hořet u mě v bytě, ale i tak bude byt asi zlikvidovanej
- I dočasná evakuace resp povinnost opuštění ubytování je velký stres
- Prakticky jakákoliv změna je stresor. Navíc v situaci, kdy neví, jestli a jaké to pro ně bude mít důsledky

Pár rad v této oblasti k SDOO

Jakou souvislost to může mít s prací skupiny dobrovolníků ochrany obyvatelstva?

- Při prověřování zájemců o členství a práci v SDOO se ptejte na zkušenosti s OZP a pokud zájemce jakékoli má, můžete je využít vy, nebo okolní sbory. Pokud má značné zkušenosti a znalosti, nahláste to KSH a také KHZS, nikdy ani HZS neví, kdy se takový člověk může hodit a to i mimo činnost v SDOO.
- Ptejte se zájemců i na schopnosti a dovednosti v oblasti psychologie, sociálních služeb, sociální práci, nebo pedagogiky. I takoví lidé se nejen pro práci s OZP mohou hodit a to i když nemají přímé zkušenosti s OZP, mají k tomu ale blízko.
- Důležité je to významně pro SDOO zdravotně-humanitární - tito lidé se s OZP budou v rámci mimořádných událostí skutečně potkávat.

From:

<https://www.egdwiki.info/> -

Permanent link:

<https://www.egdwiki.info/ozpmu:podklad-seminar-oo-ozp-mu?rev=1741623745>

Last update: **10.03.2025 17:22**

